

Bà Aung San Suu Kyi nói bà sẽ ra ngoài cộng, sẵn sàng “đánh cá” là chính quyền quân phiệt Miền Đilen có ý đồ nhốt tù mưu n tìn b c trên đ ng dân ch hóa.

Đây là một quy t đ nh can đ m; thêm m t bi u hi n c a đ c can đ m mà bà Suu Kyi t ng ch ng t h n hai ch c năm qua.

Năm 1997 bà Suu Kyi hoàn toàn không tin t ng nhóm quân phi t; khi h h a s cho phép bà tr v n u đi London thăm ông ch ng ng i Anh đang b ung th , ch ch t. Bà không đi, thà xa ch ng còn h n xa đ t n c. Chính quy n Mi n đã t ch i không c p chi u khán cho ông Michael Aris vào Mi n Đilen g p v l n ch t; m c dù có l i yêu c u c a T ng Th Ký Liên Hi p Qu c Kofi Annan, c a Đ c Giáo Hoàng Gioan Phao Lô II, và các chính ph Anh, M . Hai năm sau, ông qua đ i, không đ c nhìn v , sau l n g p cu i cùng vào năm 1995. Bà Suu Kyi cũng ph i xa cách hai ng i con trai; m c dù th i còn tr h đã t ng vào chùa, c o đ u, s ng theo

phong t c Mi n, cho t i năm 2011 h m i đ c phép v thăm m . Ng i ph n này đã hy sinh tình c m gia đình, vì m t lý t ng: C u n c kh i n đ c tài. Ch đ đ c tài đã gây nên tình tr ng ch m ti n, h n 50 tri u dân s ng trong c nh nghèo đói nh t Châu Á, m c dù khi còn s ng đ i ch đ th c dân Anh Mi n Đ n v n là m t n c giàu nh t Đông Nam Á.

Năm 1988 nghe tin thân m u, bà Khin Kyi đang lâm b nh n ng, ngày hôm sau Aung San Suu Kyi bay v n c trông nom m . Lúc đó bà ch a ho t đ ng chính tr . Trong 9 tháng cho t i khi m qua đ i, Suu Kyi ch ng ki n c nh đ t n c suy vong, nhân dân nghèo khó và m t h t t do. Tr c gi h huy t, Aung San Suu Kyi đã phát nguy n tr c linh h n cha m là bà s ti p t c công cu c tranh đ u cho ng i dân Mi n Đ n đ c t do, dù có ch t cũng không ng n ng i. T đó, bà đã c ng quy t i i quê h ng tham d cu c tranh đ u đòi dân ch nh cha m đã theo đ i su t đ i. Đó là m t hành đ ng can đ m đáng ng ng m .

N c Mi n Đ n đã n m mùi s ng dân ch sau khi đ c Anh trao tr đ c l p năm 1947; ông Aung San thân ph bà v n là m t lãnh t kháng chi n đã b ám sát năm đó, thân m u bà nuôi ba con, có lúc đã đ a bà sang s ng i n Đ , khi nh m ch c đ i s i đó. Aung San Suu Kyi mang tên c m l n cha, Suu là tên bà n i. Năm 1962, T ng Ne Win đ o chính xóa b ch đ dân ch , v i chiêu bài “xây đ ng ch đ xã h i ch nghĩa theo l i Mi n Đ n”. Ông ti m quy n cho t i năm 1988 m i t ch c sau nh ng cu c bi u tình ph n đ i ch đ đ c tài trên toàn qu c. Chính quy n v n n m trong tay nhóm quân phi t. Kinh t Mi n Đ n xu ng d c, các quy n t do b t c b , qu c gia b c th gi i t y chay, tr các n c đ c tài còn giao d ch; trong đó Trung C ng đ ng hàng đ u.

Suu Kyi đã tr thành ng n h i đ ng cho c phong trào dân ch i Mi n Đ n, sau khi bà di n thuy t l n đ u tiên lên ti ng đòi t do dân ch vào năm 1988, tr c ngôi chùa Shwedagon n i ti ng mà bà Clinton m i đ c đi thăm trong chuy n công du Mi n Đ n đ u tiên c a m t ngo i tr ng M k t năm 1955. Bà Suu Kyi cùng các ng i cùng chí h ng thành l p Liên Đoàn Dân T c vì Dân Ch (NLD), bà đi di n thuy t kh p n i, m c dù b chính quy n c m đoán.

Chính quy n quân phi t đã h a h n thay đ i ch đ m t l n năm 1990, t ch c b phi u b u

Quốc Hội. Aung San Suu Kyi và đảng NLD đã tin tưởng và tham dự cuộc bầu cử này. Đảng NLD thắng 60% số phiếu bầu và chiếm 80% số ghế trong Quốc Hội. Chính quyền quân phiệt đã trả giá đắt bằng việc bắt giữ các dân biểu đối lập, cấm NLD hoạt động. Bà Aung San Suu Kyi bị bắt giam nhiều lần. Cộng thể gì vẫn minh đã tỏ áp lực trên chính quyền quân phiệt đòi trả tự do cho Aung San Suu Kyi, trả chính quyền Trung Quốc. Năm 2009 chính quyền quân phiệt quy định như quốc thúc bà Suu Kyi 18 tháng, mức đích không cho bà tham dự cuộc bầu cử năm 2010. Các nước khu vực ASEAN tính lên tiếng kêu gọi Miền Đilen trả tự do cho bà, nhưng bị chính quyền Cộng Sản Việt Nam phản đối. Phát ngôn viên Lê Dũng nói Hà Nội luôn ủng hộ chính quyền Miền Đilen, không quy định như quốc thúc mới này.

Nhưng năm nay, nước Miền Đilen đang biến chuyển. Các người lãnh đạo mới của nhóm quân phiệt đã đưa ra những hành động bất kỳ thiến chế mới trong vòng kiểm tra trên dân chúng. Họ đã thả một số tù nhân chính trị, cho phép các mạng lưới đối lập hoạt động, và đã chính thức mời bà Suu Kyi tái lập Liên Đoàn Dân Tộc Dân Chủ, và tham dự cuộc bầu cử bằng túc sự tại đối diện khu vực 48 giờ dân biểu trong Quốc Hội bầu vào năm ngoài. Ngày bầu phiếu cho các quy định, nhưng sau khi gặp lãnh đạo nhóm quân nhân, bà Aung San Suu Kyi đã quy định như sự ra tranh cử!

Các hành động có vẻ bất ngờ của các lãnh đạo quân phiệt thực ra đã được bắt đầu từ năm ngoài, khi họ đưa một số người dân sự (từng có vẻ hợp) ra làm thủ tục. Chính phủ mới này đã bắt đầu với lòng tin cậy, sẵn lòng để lộ bầu cử để chứng tỏ thiện chí, chu đáo cho các bước tiến mới hiện nay. Khi được ý tham dự cuộc bầu cử, bà Aung San Suu Kyi đã giúp cho nhóm quân phiệt tiến bộ, và bà chấp nhận cuộc tranh đấu nghiêm trọng giữa các dân biểu “gia nô” do chính quyền tuyển chọn. Chắc hẳn có những dấu hiệu về việc chuyển đổi phía các người lãnh đạo mới khi bà Aung San Suu Kyi chấp nhận cuộc “đánh cá” lịch sử này. Bà tuyên bố, “Tôi tin tưởng đã sẵn nhân dân Miền Đilen muốn diễn ra một cuộc dân chủ hóa bình an và hòa hài... Tôi nghĩ là một số người trong chính quyền bắt đầu nhìn thấy nước Miền Đilen không thể tiếp tục con đường hiện nay được nữa.” Bà nhận mạnh những quan trọng là phải thiết lập một thể chế trả pháp luật, quan trọng hơn cả việc thả tù nhân chính trị. Bởi vì dù thả tù nhân chính trị, nếu không tôn trọng luật pháp thì lúc nào họ cũng có thể bắt lại.

Cùng với, vì thấu hiểu lòng người dân, cho nên Aung San Suu Kyi quy định tham dự cuộc đánh cá này bằng lòng mới của họ và hy vọng dân chủ hóa đất nước. Một dấu hiệu của lòng dân Miền Đilen thấy rõ là phong trào chống lại tình trạng Trung Quốc bành trướng thể hiện trên quê hương họ. Lòng dân sôi sục qua các cuộc biểu tình khắp nơi khi chính các người lãnh đạo quân phiệt cũng bắt đầu tâm, lòng yêu nước của họ được đánh thức dậy.

Trong hai chục năm qua, Trung Quốc dường như nhiên chiếm được quyền về ngoại giao và thế giới mới

v i Mi n Đ i n khi các n c Âu, M c m v n chính quy n quân phi t đ đòi thi hành dân ch . Trung Qu c đã đ u t v i nh ng d án nh u t đô la M , đ khai thác tài nguyên Mi n Đ i n, trong đó có d u l a và khí đ t, g r ng, ng c th ch, v n v n, t ng s đ u t đã trên 14 t M kim. Trung Qu c m h i c ng trên b V nh Bengal nhìn qua n Đ D ng, m t quân c ng đã khi n chính ph n Đ ph n đ i. M t đ ng ng d n h i đ t đi t v nh Bengal lên t i t nh Vân Nam, giúp Trung Qu c nh p c ng n ng l ng mà không ph i đi qua đ ng bi n vùng Đông Nam Á. Trung Qu c hi n là n c giao th ng l n nh t c a Mi n Đ i n (cũng nh c a Vi t Nam), đang tràn ng p th tr ng n c này v i hàng hóa Made in China. Các công ty Trung Qu c đã đ a m y trăm ngàn công nhân sang làm vi c i Mi n Đ i n, trong các khu khai thác r ng, m , làm đ ng, xây đ p, không khác gì i Lào và Vi t Nam. Nh ng v “Bô Xít Mi n Đ i n khi n lòng công ph n bùng n là v xây đ p Myitsone, đe đ a s thay đ i khung c nh thiên nhiên c l u v c con sông Irrawaddy. Nhân dân Mi n Đ i n đã bi u tình ph n đ i kh p n i. Ngày 30 Tháng Chín, ch t ch n c Thein Sein đã ph i ra l nh ng ng c d án này m c dù Trung Qu c đ u t 3.6 t đô la, hy v ng s s đ ng 90% đi n l c do con đ p đó s n xu t. Khi công b quy t đ nh ng ng d án đ p Myitsone, ông Thein Sein gi i thích là làm “theo ý nguy n c a nhân dân”. Chính quy n Trung Qu c đã s ng s tr c quy t đ nh này, và l p t c t cáo chính quy n Barack Obama nhúng tay xúi gi c Mi n Đ i n.

N u chính quy n M có can d vào các quy t đ nh g n đây i Mi n Đ i n thì cũng n m trong chính sách chung c a h là tr i vùng Á Châu Thái Bình D ng; nh h đã lên ti ng trong su t hai năm qua. Tr c sau, các chính ph M đ u theo đ u i ch tr ng c m v n Mi n Đ i n đ gây áp l c dân ch hóa. Ông Obama đã nhanh chóng g i bà Hillary Clinton sang Mi n Đ i n khi th y có d u hi u chính quy n n c này s thay đ i, vì h không ch u đ c áp l c c a Trung Qu c trong khi nhân dân thì ph n kháng.

Có nh ng tín hi u t các lãnh t quân phi t, trong đó có lãnh t t i cao Than Shwe, cho th y h đã c m th y “ng t ng t” đ i s c ép c a Trung Qu c. Đám quân nhân c m đ u Mi n Đ i n không có nh ng ràng bu c v “ch nghĩa” hay “ý th c h ” v i đ ng C ng S n Trung Qu c. H coi ch đ đ c tài nh m t ph ng ti n đ s đ ng quy n hành m u đ l i ích cho b n thân và gia đình, ch không vì mu n theo m t ch nghĩa b t bu c ph i chuyên chính. Cho nên h có th thay đ i ch đ n u th y có m t con đ ng khác đ t đ c các m c tiêu cá nhân.

Các lãnh tụ quân phiệt bị t rởng m t ch đ đ c tài quen b t ch p pháp luật s có ngày làm h i chính h ho c con cháu h . Không có gì b o đ m m t nhóm đ c tài khác, trong 10 năm hay 20 năm n a, s tôn tr ng nh ng tài s n mà các nhà đ c tài th i nay thu góp cho gia đình h ng. Ch có m t th ch tôn tr ng pháp luật m i b o v quy n t h u lâu dài. Đó có l là lý do chính khi n nhóm lãnh tụ quân phi t mu n thay đ i.

Bà Aung San Suu Kyi ch c bi t rõ tình hình n i b c a chính quy n quân phi t cho nên đã t ra tin t ng h mu n dân ch hóa th t s . Năm ngoái, đ ng NLD còn t y chay không tham d cu c b u c Qu c H i; năm nay, không nh ng ch p nh n ra tranh c , Suu Kyi còn chu n b m các tr s đ ng nh i u n i, s xu t b n báo chí; đ đòi các quy n t do h i h p, t do ngôn lu n ph i đ c tôn tr ng. Chúng ta mong c bà s thành công khi “đánh cá” tham d vào di n trình dân ch hóa mà bà tin là có th t. Bà là ni m hy v ng c a n c Miền Đilen. Bà cũng mang hy v ng cho m t Mùa Xuân Á Châu, đang ti p theo sau c n gió Xuân t các n c Á R p và Trung Đông.